

Een diureticum

Diuretica zijn geneesmiddelen die de uitscheiding van water en bepaalde ionen (vooral natrium en kalium) via de urinewegen verhogen. Meestal worden ze ingedeeld volgens hun werking ter hoogte van de nieren. Diuretica worden vooral voorgeschreven om waterretentie (bv. in geval van hartinsufficiëntie, levercirrose of nefrose) en hypertensie te bestrijden.

Door Apr. Nathalie Dumont

Een diureticum innemen moet steeds gebeuren onder strikte medische controle zodat er snel kan ingegrepen worden in geval van mogelijke complicaties zoals hypokaliëmie, hyponatriëmie, hyperurikemie, enzovoort.

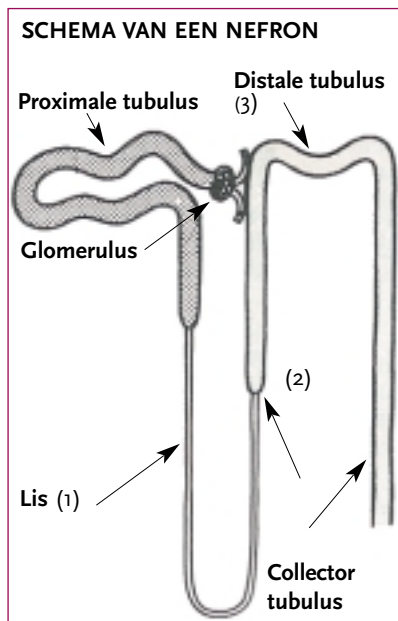
Ter hoogte van de nieren

De nieren zijn een belangrijk uitscheidingsorgaan. Elke nier bestaat uit zowat een miljoen functionele eenheden of nefronen samengesteld uit verschillende anatomische segmenten (zie *sche-ma*) die tussenkomen bij de vorming van urine. Wanneer het bloed in de nieren komt, wordt het gefilterd –ter hoogte van de nierkanaaltjes– en verliest het water, zouten (vooral natrium en kalium) en afvalstoffen. Die afvalstoffen worden afgevoerd via de urine, terwijl een groot deel van het water en de zouten terug in het bloed terechtkomt.

Dat mechanisme is belangrijk om de specificiteit en de werking van de verschillende diuretica te begrijpen. Grosso modo zijn er twee grote groepen diuretica: de kaliumverliezende en de kaliumsparende.

Wie doet wat?

Van de kaliumverliezende diuretica, zoals bijvoorbeeld de lisdiuretica en de thiaziden, zijn de eerstgenoemde de meest krachtige. Ze remmen de resorptie van natrium af, wat de uitscheiding van water verhoogt, en het natrium- en kaliumgehalte in het bloed doet dalen. Lisdiuretica werken snel en genieten

de voorkeur wanneer er snel en intraveneus moet worden ingegrepen, bijvoorbeeld bij hartinsufficiëntie, longoedeem of bepaalde intoxicaties. De thiaziden werken in op het laatste deel van de lis van Henle, aan de aansluiting met de distale tubulus.

Ze remmen de resorptie van water af en zorgen voor een daling van water, natrium en kalium in functie van de toegediende dosis. Thiaziden zijn eerder aangewezen bij de behandeling van arteriële hypertensie met water- en natriumretentie en bij hypertensie te wijten aan hart-, nier- en leveraandoeningen.

Kaliumsparende diuretica remmen de werking van aldosteron, het hormoon

dat kalium uitdrijft en natrium weerhoudt in de distale tubulus. Ze worden vaak voorgeschreven in combinatie met een kaliumverliezend diureticum om het kaliumverlies tegen te gaan. Een arts zal deze diuretica voorschrijven in geval van hypertensie, van water- en natriumdetentie door een hart- of leveraandoening of bij een oedeem.

Voorzorgen

Het nemen van een diureticum houdt heel wat risico's in: voor het metabolisme (alkalose, hyperurikemie, enzovoort) en op elektrolytisch vlak (hypokaliëmie, hyperkaliëmie, enzovoort). Het innemen van dit soort geneesmiddelen veronderstelt een strikte medische controle: opvolging van het natrium- en kaliumgehalte in het bloed, de bloeddruk, het lichaamsgewicht, de urineproductie, enzovoort.

Bij ongewone symptomen (kramp, vermoeidheid, ritmestoornissen, jichtaanvallen, etc.) moet u meteen een arts raadplegen.

Neem nooit een diureticum op eigen houtje, ook geen zogenaamde natuurlijke diuretica (kersensteeltjes e.a.) en ook niet om te vermageren. Diuretica verhogen namelijk het risico op uitdroging en op een aanzienlijk natrium- en kaliumverlies en dat kan op zijn beurt voor hartproblemen zorgen.

Ten slotte is het ook zo dat er heel wat contra-indicaties zijn en gevaarlijke interacties met andere geneesmiddelen.

Vraag in elk geval advies aan uw arts of apotheker. ■

Lexicon

HYPERKALIËMIE: een te hoog kaliumgehalte van het bloed.

HYPOKALIËMIE: een te laag kaliumgehalte van het bloed.

HYPERURIKEMIE: overmaat aan urinezuur in het bloed, kan leiden tot een jichtaanval.

CIRROSE: leveraandoening veroorzaakt door een chronische alteratie van de levercellen.

ALKALOSE: overmaat aan basische substanties in het bloed (te hoge pH).